

פניני הרמז

יו"ל ע"י "קהילת הרמה" בירושלים עיה"ק תובכ"א
שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ו

זמני עיה"ק ירושלים תובכ"א:

הזלה"י - 4:15 / צאת השבת אר"ת - 6:09

בנשיאות עט"ר מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

מפניני רבינו:

ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים וגו'. (י. ב.).
מבואר שתכלית כל המכות היתה כדי שיתרבה כבודו ית"ש בעולם, וכדכתיב גם
בפרשת וארא (ז, ג) ואני אקשה וכו' וידעו מצרים כי אני ד' וכו'. והנה איתא
במדרש רבה פרשת שמות (א, ה) עה"פ והנה הסנה בוער באש, שהראה הקב"ה
למשה הסנה בתוך האש לרמוז על גלות ישראל בצרת השעבוד, והסנה איננו
אוכל על קיומם של ישראל שלא יכלו בגלות מצרים. אולם בספורנו שם כתב
ז"ל הסנה יבער באש בצרת עשר מכות, אבל לא יכלו באותם הצרות, ועוד שם
עה"פ מדוע לא יבער הסנה, כתב ז"ל, למה לא יכלו המצרים ברב מכותם ע"כ.
והיינו שהראה הקב"ה למשה שהמצריים יוכלו לסבול כל המכות ולא יכלו.
וצריך להבין אמאי הראה לו הקב"ה ענין זה בתחילת נבואתו של משה, ומאי
ענין זה לשליחותו של משה? אמנם י"ל דכיון דתכלית יצי"מ וגאולת ישראל הוא
כבוד שמים כנ"ל, והוא בא ע"י ואני אקשה את לבו למען שתי אותותי בקרבו,
היינו שיוכל לסבול כל המכות, לפיכך הראה הקב"ה למשה ענין זה שיוכלו
המצריים לסבול כל המכות בתחלת שליחותו, כי זהו תכלית שליחותו שיתגלה
כבודו ית"ש, ודוק.

(מתוך ספר בית אב עה"ת ח"א פרשת שמות)

וגם צדה לא עשו להם. (יב, לט), בפרש"י: לדרך מגיד שבחן של ישראל שלא
אמרו האיך נצא למדבר בלא צדה אלא האמינו והלכו הוא שמפורש בקבלה
זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה ומה
שכר מפרש אחריו קדש ישראל לד' וגו' עכ"ל. וראיתי הערה קצרה נפלאה בשם
הגאון רבי שמחה זיסל זצ"ל כי מש"כ צידה לא עשו להן היה תנאי לצורך
קבלת התורה, ומעין מה שאמרו פת במלח תאכל וכו' ע"כ. והביאור בזה, כי
מש"כ רש"י שבשכר מה שלא עשו צדה זכו לקדש ישראל לד', כבר האריך
בחובת הלבבות (שער חשבון הנפש פרק ג, החשבון הכ"ה) כי בקשת תענוגי עוה"ז
ותענוגי עוה"ב צרות זל"ז, ואי אפשר לאדם לבקש שניהם יחד, וצריך האדם

שיבדל מהם בבקשותיו והתאוותו אז יזכה לקדושה והשגות הקדושה. וכן כתב הרמב"ם סוף הלכות שמיטה ויובל וז"ל: "ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני ד' וכו' ופרק מעול צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני אדם הרי זה נתקדש קודש קדשים" וכו' עכ"ל, הרי שמפרישות מחשבונות הרבים נתקדש קדש קדשים. וכן הוא במסילת ישרים פרק כ"ו וז"ל: "ענין הקדושה כפול הוא דהיינו תחלתו עבודה וסופו גמול תחלתו השתדלות וסופו מתנה וכו' ההשתדלות הוא שיהיה האדם נבדל ונעתק מן החומריות לגמרי ומתדבק תמיד בכל עת ובכל שעה באלקיו" וכו' עכ"ל, ולכן צדה לא עשו להם הוא תנאי והכנה לקדושת קבלת התורה, וזה הוא ביאור דברי רש"י ששכרן שזכו להבטחת קדש ישראל לד'.

(מתוך הגדה של פסח 'מבית אב' החדש)

* * *

קול רבינו [מאמרי השקפה ומוסר]:

מאמר "זכרתי לך חסד נעורייך"

[מתוך ספר בית אב שיחות]

וזה גופא שכתב הרמב"ם בסוף שמיטה ויובל כי כל אדם מבאי העולם אשר הבינו מדעו להבדל ולעמוד לפני ד' וכו' הרי זה מתקדש קודש קדשים והקב"ה יבטיחנו דבר המספיק לו וכו', הנה יצאו ישראל ממצרים לקבל התורה ולעבוד ד' בהר סיני, ואם היו יוצאים עם השגות גשמיות, והיו מתענגים בראותם כל טובת עוה"ז לא היו שייכים לקבלת התורה, ולהיות נחשבים קדושים ונבדלים כדי להגיע להשגות התורה, וע"כ היו מוכרחים למצב של גם צידה לא עשו להם והיו עיניהם תלויים לאהבת ד' ועבודתו. וזש"א לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן (תנחומא בשלח אות כ).

ונראה שזהו פי' הגמרא פסחים (דף ה:): "מפני מה אין פירות גינוסר בירושלים כדי שלא יהו עולי רגלים אומרים אלמלא לא עלינו אלא לאכול פירות גינוסר בירושלים דיינו נמצאת עלייה שלא לשמה", פי' עליה לרגל הוא להשיג השגות עליונות וכמש"כ

וגם צידה לא עשו להם. (יב. לט.), פירש"י זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה ומה שכר מה שנאמר אח"ז קדש ישראל לד', לכאר דברי רש"י בזה, ראיתי הערה קצרה נפלאה בשם הרש"ז ז"ל כי מש"כ צידה לא עשו להן היה תנאי לצורך לקבלת התורה ומעין שאמרו פת במלח תאכל וכו'.

ביאור הענין בהרחבה, מה שהביא רש"י הפסוק לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה והשכר קדוש יאמר לו, מה ענין קדושה לכאן, כי גדר קדושה הוא נבדל, וקדוש נבדל עוד יותר, וכבר איתא בחובות הלבבות (שער חשבון הנפש פ"ג) כי בקשת תענוגי עוה"ז ותענוגי עוה"ב הם צרות זה לזה, אי אפשר לאדם לבקש שניהם יחד, מי שבקשת הנאותיו הם צרכי הגוף אי אפשר לו להגיע להשגות ותענוגות רוחניות, וצריך האדם שיבדל מהם בבקשותיו והתאוותו, אז יזכה לקדושה והשגות הקדושה.

התוספות בכבא בתרא (דף כא. ד"ה כ) כי מציון תצא תורה, לראות זריזת כהנים בעבודתם, ולהיות שואבים רוח"ק בבית השואבה, ואם תתכן הרגשה שבא לירושלים ליהנות מפירות גינוסר ממילא יסתר מהם השגות הרוחניות.

וראיתי בספר **משנת אהרן** שכתב בשם גדול אחד כי מי שתאוותו ושאיפתו לצרכי הנאות גופו אינו מסוגל לראות השגחתו הפרטית ית"ש, ואינו זוכה לראות נסי ית"ש בכל יום, והשגות רוחניות רחוקים ממנו, כי הוא אדם אחר ששייך לגשמיות. ואומר עוד יותר יש בני אדם שאמנם מקיימים מצוות בדקדוק נמרץ, ולומדים ומתפללים אבל שאיפתם לתענוגי הגוף, סו"ס אינם שייכים לקדושה, ויתכן להם להיות נבל ברשות התורה, כמש"כ הרמב"ן על הפסוק קדושים תהיו. כי מי שמבקש שלמות רוחנית והשגות התורה הוא סוג אדם אחר, והבן.

וברמב"ם הלכות איסורי ביאה (פי"ד ה"א) מה נפלא איך מקבלים גרים אומרים לו הוי יודע כי ישראל סחופים ודוויים ובעלי יסורין בעוה"ז, וכי יש ד' מיתות ביי"ד ומלקות. ולמה באמת מפחידים אותו כו'. אבל נראה שאין זו הפחדה, אלא זהו תנאי האמתי לקבלת עבודתו ית"ש להשגות התורה, כי אחרת לא יוכל לזכות לזה כי נשאר רחוק מן ההשגה האמיתית [והוא היפך מה שמקריבים היום המכונים בעלי תשובה, מציירים לפניהם כל טובות עוה"ז שיהיה להם, וממילא גורמים שלא יגיע להשגה אמיתית ונשארים ר"ל הרבה מהם נבלים ברשות התורה].

אולם אח"כ אומרים לו לגר ותדע כי רב טוב צפון לצדיקים, ואין עוה"ב אלא לישראל, וכאן זוהי הבחינה הנאמרת במסילת ישרים בפרק ד' כי תכלית בוא האדם לעוה"ז הוא להתענג אבל להתענג על ד' שזהו התענוג האמיתי והעידון הגדול שבכל העידונים שיכולים להמצא, ואם כי עיקר מקום התענוג הזה הוא העוה"ב הנברא בתנאים המיוחדים לזה עכ"ל, פי' שאמנם עיקר העידון בעוה"ב, אבל גם בעוה"ז ישיגו התענוג הזה במדה אפשרית במצב עוה"ז, והרי ע"ז גופא אמר דוד המלך טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף ונחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים, ושש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב, וכל זה מדובר בעוה"ז. נמצא אכן בעוה"ז אין תענוג כתענוג להתענג על הד'.

וכלום אין אנו יודעים שאין שום מתיקות ועונג בעולם כמו שזוכה להיות עמל בתורה ולמצוא דרך ונתיב אמיתי להבנת הראשונים ולמצוא פתרון והבנה ברמב"ם אחר עמל של לילה ביגיעת התורה, כלום יש בעולם ששון כמוצא שלל רב כזה... אולם לא מורגש זה הטעם ולא יובן זה העונג אלא מי שפנה משאיפת תענוגי עוה"ז ומקיים בנפשו אחת שאלתי אותה אבקש שבתי בבית ד' כל ימי חיי.

והוא דאיתא **באבות** פת במלח תאכל ויין במשורה תשתה - פירש"י אע"פ שאין לו אלא כאלה, היינו שאינו עושה עיקר ותכלית בתענוגי הגוף - ובתורה אתה עמל אשריך וטוב אשריך בעוה"ז וטוב לך בעוה"ב, הרי אמר ג"כ אשריך בעוה"ז, כי רק זהו האדם שזוכה לאושר נצחי ההוא, וכמש"כ הרמב"ם (פ"ג ת"ת ה"ו) שהרוצה לקנות עושר וכבוד ביחד עם תורה אינו זוכה לכתר תורה לעולם. כתר תורה, הוא הרגשת מלכות של תורה כי שמרגיש שיש לו כתר על ראשו, וכמש"כ בי מלכים ימלוכו.

והוא שפירש"י צידה לא עשו להם, והיו בבחינת אהבת כלולתיך לכתך אחרי, וזכו לקדושה.

ועוד יש בזה, הנה מציינו כמה זקנים שרוב ימי חייהם עסקו בצרכי שעה של עוה"ז, בזקנותם מתענגים בעסק התורה לבד, ויש שאינם זוכים לזה וכל מעיינם לעניני עוה"ז עד יומם האחרון, נראה סיבת הדבר כי מי שזכה בימי נעוריו בלמדו בישיבה להיות נבדל מתשוקת מילוי תאוות עוה"ז והיתה בו שארות רוח לזכות להשגת רוחנית וידע שאין עונג כעונג עמל התורה, הנה אע"פ שמטרדות הזמן יצא לחיי השוק, אבל בימי זקנותו חוזר ומתעורר אצלו אהבת נעורים להשי"ת ולעסק תורתו שהיא אילת אהבים ויעלת חן, ומתענג בזה בעוה"ז ותשחק ליום אחרון זו התורה שעומדת לו לאדם בעת זקנותו, אבל מי שאף פעם לא היתה אצלו שאיפה זו, ולא זכה מעולם להיות נבדל מן העולם בהשגותיו וכל שאיפתו לאושר עוה"ז הרי נסתר ממנו עיקר מה שאמרו אשרי לו, ולא טעם תענוג רוחני מעולם, איך ישמחו בזקנותו בחלישת כחותיו, ועליהם נאמר אוי להם לבריות מעלבונה של תורה.

ומה נחוץ איפא שעכשיו בשנים המעטות האלה בימי נעורים יעשו כן בני הישיבה, ישכחו עולם ומלואו, עוה"ז ושאיפותיו ומחמודותיו המדומות, יבדלו עצמם לעמוד לפני ד' כמש"כ הרמב"ם, וישומו כל

מעינותיהם לתענוג האמיתי של תורה ותפילה והשגה, והאמת שאינכם יודעים כלל כמה רחוקים אתם מהשגות ומחשבות אנשי השוק ואפילו בעה"ב חשובים, אבל אין שיעור לזה, כמו שאין שיעור בדרגת קדושה, יש קדוש ויש קדוש זה למעלה מזה ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים, אשריכם בעוה"ז וטוב לכם לעוה"ב.

ובאמת הפסוק שהביא רש"י מדבר בעת שמקבץ הקב"ה נדחי ישראל, היינו לעת זקנותם של ישראל ואומר להם כה אמר ד' זכרתי לך חסד נעורייך לכתך אחרי וכו' וממילא הרי אתם מסוגלים לשוב אליו לעת זקנותכם להתענג על ד' כבימי נעורים, ואין בכלל אלא מה שבפרט וכמשנ"ת.

זכרתי לך חסד נעורייך...

גליון זה הונצח לזכר ולע"נ הטהורה של הרבנית הצדקנית והבלתי נשכחת

מרת יהודית שלעזינגער ע"ה

בת הגאון רבי משה אורי בלוי זצ"ל יו"ר אגו"י וקרבנית היהדות החרדית באה"ק

אשת חבר ליבלחט"א רבינו הגדול מרן ראש הישיבה שליט"א

אשה גדולה היתה, נחלה השקפת חייה בירושלים של מעלה, יקדה בלבה אש אהבת התורה ויראת שמים, הצטיינה בדקדוק המצוות, ומיאוס תענוגי העולם, ובעמידת איתן מול רוחות ופגעי הזמן, חינוכה מאות בנות ישראל על דרכה הסלולה, נודעה לתהלה עם ריבוי מעשייה הטובים לצורך הכלל והפרט, ולגמול חסד עם שבורי לב, מסרה נפשה לטובת הרבצת התורה הן בעמידה לימין בעלה הגדול שיבלחט"א בכל מצבי החיים, וכן בהתאמצות גדול בהגדת שיעורים לנשות ישראל, לפעמים בבחינת מסירת נפש ממש

נלב"ע בשיבה טובה אחרי ז"ך שנים יסורים של אהבה, ביום א' שבט תשע"ט לפ"ק

ת. נ. צ. ב. ה.

לקבלת הגליון שבועי יש לפנות ל: gilyonhoromoh@gmail.com